

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo.stm@gov.fi

Päiväys/Datum

02.05.2022

Dnro/Dnr

TRAFICOM/187101/03.03.00/2022

Viite/Referens

Lausuntopyyntönnö 26.4.2022; VN/12741/2022

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi eräiden covid-19-epidemian leviämisen ehkäisemiseksi säädettyjen tartuntatautilain väliaikaisesti voimassaolevien säännösten voimassaoloa. Liikenne- ja viestintävirasto tarkastelee lausunnossaan erikseen terveysturvallista maahantuloa koskevia säännöksiä, liikenteen toimijoita koskevia säännöksiä sekä hallituksen esitysluonnoksen vaikutusarviota.

Terveysturvallista maahantuloa koskevat säännökset

Luonnoksessa esitetään terveysturvallista maahantuloa koskevien, tällä hetkellä voimassaolevia tartuntatautilain 16 a - 16 g §:ä vastaavien säännösten antamista niin, että niiden käyttöönotosta säädettäisiin erikseen voimaantulolailla sellaisessa epidemiatilanteessa, jossa rajojen terveysturvallisuustoimet olisivat välttämättömiä ihmisten hengen ja terveyden suojelemiseksi sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen riittävyyden turvaamiseksi. Sääntelyä jatkettaisiin muutoin pääosin samanlaisena, mutta osittaisen rokotussarjan saaneella, negatiivisen covid-19-testitodistuksen esittäneellä, covid-19-testiin Suomeen saapuessaan osallistuneella henkilöllä ei olisi enää velvollisuutta osallistua toiseen covid-19-testiin käydä covid-19-testissä 72–120 tunnin kuluttua maahan saapumisestaan.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä, että esitetyssä 16 c §:ssä on säilytetty kuljetus- ja logistiikka-alan henkilöstöä sekä vaihtolentomatkustajia koskevat poikkeukset. Virasto pitää välttämättömänä, että nämä pykälät pannaan voimaan yhtenä kokonaisuutena.

Liikenteen toimijoita koskevat erityiset säännökset: liikenteen hygieniavelvoitteet ja matkustajien ohjaaminen

Luonnoksessa esitetään, että asemien, terminaalien ja muiden vastaavien sisätilojen ja rajattujen ulkotilojen hallinnasta vastaavien toimijoiden olisi edelleen yhdessä kuljetuspalvelun ja liikennepalvelun tarjoajien kanssa huolehdittava covid-19-taudin leviämisen ehkäisemiseksi tehtävistä järjestelyistä, joilla ohjataan matkustajia liikennevälineeseen siirtymisessä ja sieltä poistumisessa (58 c §:n 6 momentti). Toimijoilta edellytettäisiin edelleen myös tehostettua puhdistusvelvoitetta sekä matkustajien ohjeistamista riittävän etäisyyden ylläpitämiseen, käsien puhdistamiseen, kasvosuojusten käyttämiseen ja muihin vastaaviin tartuntojen leviämistä estäviin käytänteisiin (58 d §). Toimijoilta edellytettäisiin edelleen suunnitelmaa toimenpiteistä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi (58 f §).

Virasto ei pidä väliaikaisten pykäliden voimassaolon jatkamista välttämättömänä tai merkityksellistä lisäarvoa tuottavana tartuntojen leviämisen estämisen kannalta. Liikenteen toimijat huomioivat hygieniavaatimukset, antavat matkustajille ohjeita sekä ohjaavat heidän liikkumistaan jo senkin takia, että matkustajat kokisivat voivansa turvallisesti käyttää näitä liikenteen palveluja. Näin toimimalla he vastaavat asiakasodotuksiin sekä luovat hyviä matkustajakokemuksia. Tämän lisäksi tartuntataudin torjuntatoimet ovat myös työsuojelullisia toimia. Kansainvälisessä liikenteessä toimivilla toimijoilla on sovellettavana uusia kansainvälisiä käytäntöjä ja kansainvälisiä protokollia, jotka ohjaavat toimijoiden toimintaa saman suuntaisesti kuin nämä väliaikaiset pykälät sen jälkeenkin, kun pykäliden voimassaolo päättyy. Suunnitelmien osalta virasto viittaa liikenteen lainsäädäntöön jo sisältyviin vaatimuksiin suunnitelmista, jotka edellytetään normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseksi. Näin ollen väliaikaisen 58 h §:n tavoitteet saavutetaan jo voimassa olevalla liikenteen lainsäädännöllä, eikä säännöstä ole tarpeen tästäkään syystä pitää voimassa.

Jos nämä säännökset kuitenkin halutaan vielä pitää voimassa, virasto pitäisi tärkeänä, että niiden muotoilu päivitetäisiin. Erityisesti huomio kiinnittyy 58 d §:ään, jossa viitataan muun muassa riittävän etäisyyden ylläpitämiseen ja kasvosuojusten käyttämiseen. Koska lähikontaktin määritelmä eikä kasvosuojusten käyttämisestä koskeva valtakunnallinen suositus eivät ole enää voimassa, virasto katsoo, että 58 d §:n 1 momentin 2 kohta olisi perusteltua muuttaa esimerkiksi seuraavasti: *"... matkustajille tarjotaan mahdollisuus riittävän hygieniatason ylläpitämiseen liikennevälineessä sekä annetaan **toimintaohjeita tartuntojen liikennevälineissä leviämistä estävistä käytänteistä** riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista, kasvosuojusten käyttämistä ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä liikennevälineessä koskevat toimintaohjeet."*

Vaikutukset liikennesektorilla

Hallituksen esitysluonnoksessa ei lainkaan kuvata esityksen vaikutuksia liikenteen alalla.

Liikenne- ja viestintävirasto haluaa kiinnittää huomion siihen, että liikenne on toimiala, jolle sekä covid-19-epidemiolla että nyt käynnissä olevan Ukrainan sodan heijastusvaikutuksilla on ollut merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Sen vuoksi toimijoille kustannuksia aiheuttavia lisävaatimuksia on tarkasteltava erityisen kriittisesti. Vaikka ehdotetuissa pykälissä edellytetyt toimintamallit ja käytänteet ovat toimijoilla jo olemassa, eikä niiden voimassaolon jatkamisen välttämättä juurikaan lisäkustannuksia aiheuta, ei näitä elinkeinonharjoittajiin kohdistuvia velvoitteita pitäisi viraston käsityksen mukaan pitää yllä, jollei niille voida osoittaa erityistä tarvetta.

Hallituksen esitysluonnoksessa kuvataan sivulta 10 alkaen vaikutuksia viranomaisiin. Liikenne- ja viestintävirastoa ei kohdassa mainita lainkaan. Hallituksen esityksen toimeenpanoa ja seurantaa koskevassa kappaleessa sivulla 29 kuvataan toimeenpanoviranomaiset. Liikenne- ja viestintävirastoa ei mainita myöskään tässä kohdassa. Pykäläehdotuksissa virastolle kuitenkin osoitetaan tehtäviä (58 f, 59 a - 59 c, 59 e §).

Tartuntatautilain mukaiset toimet ovat merkittävällä tavalla kuormittaneet Liikenne- ja viestintävirastoa ilman, että se on saanut näihin tehtäviin mitään lisäresursseja. Tartuntatautilain mukaisten tehtävien hoitaminen on edellyttänyt ylitoita ja johtanut

muiden tehtävien jäämiseen vähemmälle huomiolle.

Jos edellä mainittujen liikennettä koskevien säännösten voimassaoloa esitetään jatkettavaksi, esityksen vaikutusten arviointia olisi tältä osin täydennettävä.

Yhteenveto

Liikenne- ja viestintävirasto ei pidä matkustajien ohjaamista koskevia velvoitteita ja liikenteen hygieniavelvoitteita koskevien säännösten voimassaolon jatkamista tarpeellisenä. Jos voimassaoloa jatketaan, on hallituksen esityksessä kuvattava myös vaikutukset liikennesektorilla sekä vaikutukset Liikenne- ja viestintävirastossa.

Jos terveysturvallista maahantuloa koskevat säännökset päädytään panemaan erikseen voimaan, on voimaantulon koskettava myös poikkeuksia koskevaa 16 c §:ää.

Kirsi Karlamaa
pääjohtaja

Susanna Metsälampi
johtava asiantuntija

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 2.5.2022. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.